

Dosarul nr. 3ra-288/19

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (S. Pleșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Buhnaci, L. Pruteanu, M. Guzun)

Î N C H E I E R E

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Găină împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni cu privire la obligarea stabilirii și achitării alocației lunare de stat,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 26 martie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central

c o n s t a t ă :

La data de 26 octombrie 2017, Găină Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni cu privire la obligarea stabilirii și achitării alocației lunare de stat.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 23 februarie 2017 a decedat soțul ei – Găină Petru, participant la conflictul armat de pe Nistru din anii 1991 – 1992.

A susținut că în perioada războiului din stânga Nistrului, soțul ei era angajat în calitate de șofer la Serviciul medical de urgență Căușeni, care se deplasa în zona de conflict pentru acordarea ajutorului medical persoanelor rănite cu transportarea lor și a persoanelor decedate pe linia frontului la Spitalul raional din Căușeni.

A menționat reclamanta că la 30 iunie 1992, fiind la datorie, în timpul unui atac armat, Găină Petru a fost rănit, în rezultatul căruia medicii au constatat că i-a fost afectat grav XXXXX, care, în scopul supraviețuirii soțului ei, a fost înlăturat.

A invocat că după finalizarea conflictului armat din acea perioadă, soțul ei a fost recunoscută ca persoană cu dezabilitate de pe urma războiului, acordându-i în acest sens gradul XXXXX de dezabilitate.

A reținut că în anul 1998, Consiliul teritorial de Expertiză a Vitalității, din motive necunoscute, a modificat cauza obținerii dezabilității de către soțul său, indicând drept temei – traumă de serviciu.

Consideră reclamanta că, în condițiile în care soțul său decedat – Găină Petru, a fost inapt de muncă și deținând grad de dezabilitate de pe urma războiului din stânga

Nistrului, conform art. 2 alin. (1) pct. 3 din Legea „Cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație” nr. 121 din 03 mai 2001, i se cuvine stabilirea și achitarea alocației lunare de stat ca soție supraviețuitoare a soțului decedat, cu dezabilități de pe urma războiului,

A notat că la 12 septembrie 2017, în temeiul art. 2 alin. (1) pct. 3 din Legea „Cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație” nr. 121 din 03 mai 2001, s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni, solicitând stabilirea și achitarea alocației lunare de stat în mărime de 250 de lei, însă prin scrisoarea nr. I-01/15-2195 din 22 septembrie 2017, a primit refuz din motiv că din dosarul de pensionare a lui Găină Petru s-a constatat că acesta până la deces a beneficiat de pensie de dezabilitate grad XXXXX, cauza dezabilității fiind – accident de muncă și reieșind din faptul că la data decesului ultimul nu a avut statut de persoană cu dezabilități de pe urma războiului, nu s-au depistat careva temeiuri de stabilire a alocației lunare de stat.

A declarat Găină Nina că refuzul pârâtei de ai stabili alocația lunară de stat ca soție supraviețuitoare a soțului decedat Găină Petru, cu dezabilități de pe urma războiului, este ilegal și neîntemeiat, deoarece toate instituțiile de stat la care ea s-a adresat: Ministerul Apărării, Centrul militar teritorial Căușeni, Centrul de Drept Căușeni „Apărarea Drepturilor Omului”, Consiliul r-nul Căușeni, ș.a., au confirmat faptul că soțul său Găină Petru, datorită serviciului său, a fost declarat participant la conflictul armat de pe Nistru din perioada 1991 – 1992; că în timpul îndeplinirii datoriei sale, la 30 iunie 1992 a fost rănit, situație ce a dus în consecință la înlăturarea XXXXX; după finalizarea conflictului armat, a fost declarat persoană cu dezabilitate de pe urma războiului, fiindu-i stabilit gradul XXXXX de dezabilitate, precum și că ea ca soție supraviețuitoare i se cuvine alocația lunară de stat în mărime de 250 de lei.

În contextul expus, a cerut Găină Nina admiterea acțiunii, obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni să-i stabilească și să-i achite în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) pct. 3 din Legea „Cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație” nr. 121 din 03 mai 2001, alocația lunară de stat în mărime de 250 de lei ca soție supraviețuitoare a soțului decedat, cu dezabilități de pe urma războiului.

Prin încheierea din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, s-a propus Casei Naționale de Asigurări Sociale să intervină în prezentul proces civil în calitate de pârâtă.

Prin hotărârea din 26 martie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea a fost admisă și s-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni să-i stabilească și să-i achite Ninei Găină alocația lunară de stat în mărime de 250 de lei ca soție supraviețuitoare a soțului decedat Găină Petru, cu dezabilități de pe urma războiului.

Prin decizia din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 26 martie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Ambele instanțe de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile prin faptul că Găină Nina s-a aflat în relații de căsătorie cu Găină Petru din 10 noiembrie 1974.

Au stabilit instanțele de judecată ierarhic inferioare că prin ordinul nr. 32 din 30 martie 1992, emis de către Spitalul raional Central Căușeni, se atestă faptul că în timpul conflictului armat de pe Nistru, Găină Petru a făcut parte din brigada mobilă nr. 1, organizată pentru acordarea ajutorului medical necesar persoanelor rănite, exercitând funcția de șofer.

Prin certificatul nr. 02-2/268 din 21 august 1992, se confirmă faptul că Găină Petru, lucrând în calitate de șofer pe mașina sanitară a Spitalului raional Central Căușeni, în perioada 19 iunie – 30 iunie 1992 a participat activ la transportarea răniților din conflictul militar de la Tighina, iar la 30 iunie 1992 a fost rănit, cu schije din aruncătoare de grenade, însă, din motivul leziunilor organelor interne, a fost supus intervenției chirurgicale în rezultatul căruia i-a fost înlăturat XXXXX.

Potrivit certificatului nr. 81 eliberat de Spitalul raional Central Căușeni din 24 mai 1994, rana lui Găină Petru i-a fost cauzată la 30 iunie 1992 în timpul conflictului armat din stânga Nistrului.

Conform certificatului seria DM-EM-3 nr. 051101 din 30 octombrie 1997, Găină Petru a fost expertizat și încadrat în gradul XXXXX de dezabilitate, cauza dezabilității fiind rănirea cauzată în timpul îndeplinirii serviciului militar.

Au reținut instanțele de judecată ierarhic inferioare că chiar în Actul despre accidentul de muncă întocmit de către Spitalul raional Central Căușeni, rezultă că Găină Petru a obținut trauma la 30 iunie 1992, în timpul evacuării răniților de pe câmpul de luptă în urma tirului de foc al inamicului, un proiectil a explodat în apropierea mașinii, rănindu-l pe șofer, care deschidea ușa mașinii din spate.

La fel, din adeverința din 02 martie 2005, eliberată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni, rezultă că Găină Petru are gradul XXXXX de dezabilitate, stabilită în urma rănirii în timpul îndeplinirii serviciului militar, beneficiind în acest sens de pensie de dezabilitate în mărime de 320,41 de lei.

Iar, la 23 februarie 2017 Găină Petru a decedat, fapt ce rezultă din certificatul de deces seria DC-IV nr. 1489872 eliberat de Primăria s. Zaim, r-nul Căușeni.

În circumstanțele expuse, au conchis instanțele de judecată ierarhic inferioare că din suportul juridic probatoriu prezent la actele cauzei cu certitudine se confirmă faptul că Găină Petru a avut dezabilitate de pe urma războiului din stânga Nistrului, caracterizată prin rănire, ce a dus în consecință la înlăturarea XXXXX și încadrarea acestuia în gradul XXXXX de dezabilitate, din care motive reclamanta Găină Nina, soția supraviețuitoare a soțului decedat Găină Petru, cu dezabilități de pe urma războiului, cade sub incidența art. 2 alin. (1) pct. 3 din Legea „Cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație” nr. 121 din 03 mai 2001, pentru a-i fi stabilită și achitată alocația lunară de stat în mărime de 250 de lei.

Prin urmare, reclamanta Găină Nina întrunește condițiile stabilite de legislația în vigoare pentru a beneficia de alocația lunară de stat, fapt ce denotă temeinicia acțiunii și ilegalitatea actului administrativ contestat.

La data de 23 ianuarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 26 martie 2018 a Judecătoria Căușeni, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La data de 05 februarie 2019, în adresa Ninei Găină a fost expediată copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea

depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei

calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Reieșind din prevederile art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Instanța de recurs reține că potrivit informației de pe pagina web a Curții de Apel Chișinău: www.cac.instante.justice.md, decizia din 06 noiembrie 2018 a fost publicată la 18 noiembrie 2018.

Subsecvent, din materialele dosarului rezultă că copia deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale la 19 noiembrie 2018 (f.d. 113), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către recurentă.

În această ordine de idei, se constată, că în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 23 ianuarie 2019.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate.

Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de către Valentina Curmei, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esență, sunt similare alegațiilor inserate în cererea de apel, asupra cărora Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat deja în modul corespunzător (f.d. 91-92).

Astfel, se deduce că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurenta nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

Mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Casa Națională de Asigurări Sociale nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel.

Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele de judecată ierarhic inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67).

La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce Casa Națională de Asigurări Sociale a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Găină împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni cu privire la obligarea stabilirii și achitării alocației lunare de stat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu